

CAPITOLUL I: Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

Din punct de vedere al caracterului fizic, social și economic, un „teritoriu” poate fi definit în contextul LEADER ca o zonă omogenă, limitată ca dimensiune, dar având suficientă capacitate și consecvență pentru a elabora și aplica strategii de dezvoltare viabile.

1. Prezentarea geografică și fizică (amplasament, relief, altitudine)

Microregiunea GAL "Valea Siretului de Jos" se situează în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, în partea de Est a Județului Suceava, are în componența comunele: **Bosanci, Ipotesti, Fintinele, Dumbraveni, Udești și Veresti**. Teritoriul microregiunii ocupă 3,2% din suprafața județului Suceava. Microregiunea se învecinează cu următoarele localități:

- La Nord: Vlădeni (județul Botoșani), Siminicea (județul Suceava), Salcea (județul Suceava), municipiul Suceava (județul Suceava).
- La Est: Corni (județul Botoșani), Vorona (județul Botoșani).
- La Sud: Liteni, Vulturești, Bunești din Județul Suceava.
- La Vest: comuna Moara (județul Suceava), comuna Rădășeni (județul Suceava).

Conform datelor preluate de pe site-ul INS¹, în anul 2011 suprafața totală a microregiunii „Valea Siretului de Jos” era de 273.76 km². Comuna cu cea mai mare întindere este localitatea Udești (76.21 km²), urmată de Bosanci (49.57 km²), Dumbrăveni (44.77 km²), Fintinele (40.53 km²), Verești (39.86 km²), iar cea mai mică localitate ca suprafață este Ipotesti (22.82 km²).

În ceea ce privește relieful, acesta este caracteristic regiunilor de deal și câmpie. Teritoriul microregiunii este cuprins între podișul Sucevei și Câmpia Moldovei, acesta neavând diferențe foarte mari de înălțime 249m-385m. Podișul este foarte fragmentat de coline, masive mici și vai largi, însă irigat de râul Siret cu afluenții lui.

Climatul în microregiunea este temperat-continental cu 4 anotimpuri. Variația de temperatură a aerului se face de la S-V spre N-E. Aerul rece din nord aduce ninsori și ger iarna, primăvara și toamna ploii reci, iar vara secetă. Temperaturile minime înregistrate coboară până la un minimum de -38,5°C, iar temperatura maximă până la 39,8°C. Media anuală este de 2°C în zona montană și de 8°C în zona de podiș. Precipitațiile scad de la vest la est, de la o medie de 1200 mm în Munții Călimani până la 600 mm în Valea Siretului.

Siretul și Suceava, afluent de dreapta al râului Siret, sunt două dintre cele mai mari râuri care traversează microregiunea "Valea Siretului de Jos". Alți afluenți ai Siretului: Șomuzul Mare, Șomuzul Mic, Brodina sau Putna. Pe lângă apele curgătoare, pe râurile din jurul microregiunii sunt amenajate lacuri antropice cu utilizări diverse, cum ar fi: rezerve de apă industrială și potabilă, crescătorii piscicole ș.a. Cel mai importante amenajări de ape stătătoare sunt construite pe râul Șomuzul Mare, foarte cunoscut fiind lacul "Nada Florilor".

Solurile din microregiunea "Valea Siretului de Jos" sunt formate din soluri de silvostepă, cu precădere cele cernoziomice care sunt foarte fertile (faeoziumurile sau aluviosoluri) pentru cultura legumelor și a cartofului, cât și soluri cenușii de pădure cu o fertilitate mai scăzută în zonele mai ridicate. Luvosolurile sunt slab fertile și sunt folosite mai ales pentru cultura grâului și floarea soarelui. De asemenea, planosoluri, alosoluri sau stagnosoluri au potențial scăzut de fertilitate, fiind utilizate ca pajiști. Potențialul agricol al

¹ www.insse.ro

microregiunii este ridicat datorită răspândirii întinse a solurilor fertile utilizate cu precădere la cultura cerealelor, plantelor tehnice ca sfecla sau cartoful.

Vegetația este specifică dealurilor joase, cât și a zonei de luncă și silvostepă. Pășunile naturale sunt alcătuite din plante erbacee și bulbifere ca rogozul, pipirigul și izma și sunt folosite pentru pășunatul ovinelor, bovinelor etc. Pășunile sunt întrerupte pe alocuri de subarboret format din maces, singer, corn, alun sălbatic sau soc. În luncile râurilor se întâlnesc plante hidrofile ca papura și stuful. Pădurile sunt alcătuite din foioase ca fagul, stejarul sau frasinul și rășinoase.

Fauna este foarte bogată: căprioare, vulpe, mistreț, iepure, jder, dihor, fazan, corb sau vulturi. În râurile Siret, Suceava sau Șomuzul Mare care traversează sau limitează microregiunea cresc o mare varietate de pești ca lostrița, mreanul sau cleanul.

2. Agricultură

Resursa cea mai importantă din teritoriul microregiunii este fondul funciar 273.76 km², din care 221.53 km² (80.92%) îl reprezintă terenul agricol cu 183,44 km² este teren arabil. Fondul silvic ocupă 12.82 km², adică 4.68% din totalul suprafeței microregiunii.

Condițiile de climă, relief și sol din teritoriu sunt propice pentru activitățile agricole, îndeosebi pentru creșterea animalelor și cultivarea plantelor. Potrivit datelor furnizate de APIA, principalele culturi sunt:porumb (3580,71 ha), grâu (652,23 ha) și floarea soarelui (210,36 ha), cartofi (334,82 ha), plante de nutret (2974,62 ha).

Creșterea animalelor reprezintă una dintre ocupațiile de bază ale locuitorilor de pe teritoriul Grupului de Acțiune Locală. Sectorul zootehnic se evidențiază prin creșterea ovinelor (24546 capete), bovinelor (5387 capete), suinelor (1575 capete), caprinelor (1288 capete), precum și prin creșterea albinelor

Calitatea și diversitatea producției agricole din teritoriul GAL reprezintă unul dintre punctele forte ale dezvoltării acestuia, constituind un avantaj concurențial pentru producători și contribuind în mod semnificativ la patrimoniul cultural și gastronomic al microregiunii. Folosirea unor sisteme de calitate de către producători prin care aceștia să fie recompensați pentru eforturile lor de a produce o gamă diversificată de produse de calitate este benefică pentru economia microregiunii.

3. Populație - demografie; Forță de muncă și nivel de trai

Populația totală stabilă² din microregiunea „Valea Siretului de Jos” este de 38.537. Densitatea medie în microregiune este de 140.77 loc/km². Localitatea cu cel mai mare număr de locuitori este Udești cu 7.566 de persoane (19,63%), iar cel mai mic număr al populației este Fântânele cu 4.848 locuitori (12,58%). Conform acelorasi date, procentul majoritar 46,88% (18.065 locuitori) al populației stabile îl reprezintă persoanele cu vârsta cuprinsă între 20 și 59 de ani. Copiii și tineri sub 20 de ani au o pondere de 30,93% (11.920 locuitori), iar populația cu vârsta de peste 60 de ani un procent de 22,19% (8.552 locuitori). Din aceste informații rezultă faptul că în teritoriul microregiunii aproape jumătate din locuitori sunt apleți de muncă, ceea ce reprezintă un procent foarte mare în aigurarea forței de muncă.

Din punctul de vedere al sporului natural, exista o creștere între anii 2011 și 2013, sporul natural este pozitiv (numărul născuților vii-633 este superior numărului decedaților-441-an de referință 2013). Menținerea acestui fenomen va avea efecte pozitive asupra

² www.recensamantromania.ro

economiei deoarece populația reprezintă una dintre cele mai importante resurse de bogăție a unui teritoriu.

În ceea ce privește împărțirea populației pe sexe, în microregiune există un echilibru al populației de gen masculine (19278) și feminine (19259), diferența între cele două categorii de locuitori fiind de 0,05% în favoarea populației masculine.

De asemenea, numărul persoanelor sosite cu domiciliul este inferior față de cel al persoanelor plecate cu domiciliul, evidențiindu-se astfel un spor migrator negativ. Acest spor negativ se datorează lipsei locurilor de muncă și a salariilor mici precum și apropierea față de municipiul Suceava.

La nivel teritorial există 965 șomeri, 358 fiind femei și 607 bărbați, cei mai mulți șomeri sunt înregistrați în comuna Verești (459 șomeri). Față de anul 2014, la sfârșitul anului 2015 s-a înregistrat o scădere a somajului cu 109 persoane.

În vederea identificării nivelului de dezvoltare al teritoriului GAL, s-au analizat valorile indicelui de dezvoltare umană locală (IDUL) pentru toate localitățile componente. Astfel, s-a evidențiat că din cele 6 comune care fac parte din GAL, comuna Fintinele (54,81) are un nivel de dezvoltare umană scăzut. Astfel, pe lângă nevoia de investiții se observă și o nevoie de crearea de locuri de muncă pentru diminuarea somajului și creșterea nivelului de dezvoltare umană.

Din punct de vedere al etniei³ în teritoriul, în afara populației stabile de etnie română, mai există și alte tipuri de etnii: romă cu 1215 persoane (Bosanci - 202 locuitori, Dumbrăveni - 28 locuitori, Fântânele - 16 locuitori, Udești - 310 locuitori, Verești - 659 locuitori), urcanieni (Bosanci-3 persoane) și în Ipotesti (3 ruși-lipoveneni, 3 maghiari, 4 alte etnii), plus un număr de 1152 de persoane a căror etnie nu este disponibilă.

4. Patrimoniul de mediu

În teritoriul microregiunii G.A.L. „Valea Siretului de Jos” regăsim Situri de Importanță Comunitară Natura 2000, conform site-ului www.madr.ro. Astfel, Fântânele seculare Ponoare (0,40 km²) codul sit ROSCI0082 se întâlnesc în comuna Bosanci. De asemenea, în Bosanci se află Lacurile Fălticeni (0,79 km²) codul ROSCI0310 și codul ROSPA0064. Râul Suceava Liteni codul ROSCI0380 se întinde pe teritoriul a 4 comune din microregiune: comunele Bosanci (0,44 km²), Ipotesti (3,17 km²), Udești (4,89 km²) și Verești (1,15 km²). Situl Siretul Mijlociu-Bucecea cu codul ROSCI0391 este localizat în comuna Dumbrăveni (0,31 km²)

5. Patrimoniu arhitectural, cultural, turistic și meșteșugăresc

Conform „Listei Monumentelor Istorice 2010”⁴, microregiune detine 15 monumente istorice. Cele mai multe monumente se găsesc în localitatea Udești (10 monumente), urmat de localitatea Bosanci (4 monumente) și localitatea Fântânele (1 monument).

Din punct de vedere al tipurilor de monumente în microregiune, din cele 15 obiective 8 sunt diferite monumente (biserici, clopotnițe, case etc.) - 53,34%, 3 sunt de tipul Așezare - 20%, 2 sunt Situri arheologice - 13,33% și 2 de tip Necropolă - 13,33%.

În comunele din cadrul microregiunii „Valea Siretului de Jos” se practică meșteșuguri tradiționale românești (prelucrării lânii - țesături, prelucrării lemnului sau încondeierii ouălelor). Astfel, în comunele Verești și Udești găsim meșteri cojocari, specializați în țesutul

³ www.madr.ro

⁴ <http://patrimoniul.gov.ro/ro/monumente-istorice/lista-monumentelor-istorice>

bundelor și porturilor populare și în comuna Dumbrăveni există meșteri făuritori de troițe. Datinile și obiceiurile din microregiune: în comuna Dumbrăveni există în ajun de sărbătoarea Sfântului Andrei obiceiul furatului porților de la familiile cu fete nemăritate; în comuna Bosanci există tradiția de „Hurta” sau „Împărații” cu o vechime de peste 150 de ani. Printre cele mai importante festivaluri din microregiune se numără: „Festivalul concurs de toacă pentru copii și tineret”, Festivalul Literar „Mihai Eminescu” din comuna Dumbrăveni, festivalul „Dor Moldovenesc”, sărbătorile câmpenești „Flori de Mai” de Rusalii și sărbătoarea „La hram și la sărbătoare de Sfânta Marie Mică” pe 8 septembrie în localitatea Verești, festivalul „Datini și obiceiuri din străbuni”, cete de mascați, căiuți, urși, capre sau căldărari.

Agroturismul sau turismul rural este foarte puțin dezvoltat în arealul microregiunii, doar în comuna Bosanci există o unitate de cazare agroturistică capabilă să primească turiști. Astfel, promovarea acestei regiuni ca și atracție turistică trebuie realizată atât la nivel local, de fiecare comună în parte, cât și la nivel de microregiune. Implementarea unor măsuri de dezvoltare a turismului sunt necesare, atât promovarea mai bună a obiectivelor turistice din zonă, cât și oferirea unei infrastructuri de cazare și masă adecvate. Totuși, exceptând unitățile de cazare și masă, putem vorbi despre cazarea turiștilor în gospodăriile oamenilor, acest fapt ducând la o implicare mai mare din partea locuitorilor, cât și prin punerea în contact direct a turiștilor cu viața din mediul rural, cu tradițiile și obiceiurile specifice zonei ca prelucrarea lemnului, încondeierea oualelor, pictura icoanelor, olăritul sau țesutul.

6. Economia locală

Economia locală în microregiunea GAL „Valea Siretului de Jos” este dezvoltată, aici regăsindu-se un număr de 369 de întreprinderi active juridic (firme care au depus bilanțul contabil în anul 2014). Din numărul total de firme, 275 de întreprinderi (74.53%) au înregistrat cifră de afaceri. Domeniile în care activează entitățile juridice sunt în agricultură (11 firme), producție (42 firme), servicii (206 firme), comerț (100 firme) și 10 O.N.G-uri. De aici se poate vedea că microregiunea este activă din punct de vedere economic și se poate dezvolta în continuare prin investiții susținute, există o nevoie acută de investiții în domeniul agricol precum și în domeniile de producție. Totodată se remarcă lipsa formelor asociative, mai ales asocierea producătorilor agricoli din cauza interesului scăzut și nivelului de constientizare al producătorilor, problemelor economice și financiare precum și a aspectelor privind pregătirea membrilor de producători. Sprijinirea formelor asociative are drept scop stimularea constituirii și promovării lor, de realizare a lanțurilor scurte și protejarea a produselor agricole și alimentare tradiționale și locale.

7. Infrastructura: sanatate, educatie, asistenta sociala

În microregiunea „Valea Siretului de Jos”, accesul la sănătate este asigurat de: o unitate de asistență medico-socială, 19 cabinete medicale de familie (12 în proprietate publică și 7 în proprietate privată), 8 cabinete stomatologice (2 în proprietate publică și 6 în proprietate privată), 13 farmacii, toate în proprietate privată și 3 puncte farmaceutice. Necesitatea unui spital în microregiune este ridicată deoarece sunt distanțe destul de mari până în orașele care dispun de acest tip de unități (orașele Suceava sau Botoșani).

Microregiunea cuprinde 7 unități de învățământ, din care o grădiniță cu program normal, 5 școli gimnaziale și un liceu teoretic. Pe lângă acestea, mai sunt înregistrate 43 structuri de învățământ și anume: 23 de grădinițe cu program normal, 14 școli primare și 6

școli cu clasele I-VIII. Ateliere școlare, conform site-ului www.insse.ro, există doar în localitatea Dumbrăveni (2 ateliere școlare).

Exista în teritoriul un număr mare de persoane vârstnice care se afla în situație de risc și incapacitate de a se îngriji și gospodări singure, precum și un număr mare de copii care se confruntă cu situații mai dificile privind condițiile de trai și de învățare, copii cu dizabilități și minorități. Din adresele emise de fiecare UAT, se constată un număr de 175 copii cu dizabilități și 1390 locuitori de etnie minoritară în special romi. Pentru îmbunătățirea calității vieții grupurilor vulnerabile, inclusiv al minorităților din teritoriu, prin furnizarea oportună și prin accesibilizarea serviciilor medicale și de asistență socială, a formării profesionale și crearea de infrastructură prescolară, se vor crea o măsură specifică în strategia de dezvoltare locală: o măsură dedicată minorităților din teritoriu și grupurilor vulnerabile și o măsură dedicată investițiilor în infrastructura socială

8. Infrastructura microregiunii

În microregiune sunt localități pentru care nu există rețea de acces cu o viteză de transfer de minimum 30Mbps⁵: Fîntînele (sat Cotu Dobei), Udești (sat Racova și sat Securiceni), Verești (sat Hancea), aceste nevoi pot fi soluționate prin introducerea în strategia de dezvoltare locală a unei măsuri dedicate infrastructurii de bandă largă.

Accesul în localitățile componente ale microregiunii GAL „Valea Siretului de Jos” se poate realiza atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul căilor feroviare.

Astfel, principalele drumuri care deservește acest teritoriu sunt: Drumul european E58 (Suceava - Salcea - Dumbrăveni - Vlădeni - Botoșani); Drumul județean DJ208B (Siminicea - Dumbrăveni - Verești - Udești); Drumul județean DJ290 (Salcea - Verești - Bănești - Fântânele - Roșcani); Drumul județean DJ208A (Udești - Luncușoara - Bosanci - Ipotești - Mărășești); Drum european E85 - Suceava - Bosanci (cu acces spre Bosanci prin DC70A).

Accesul prin intermediul căilor feroviare se poate realiza din municipiul Suceava până la municipiul Pașcani prin localitățile Verești, Liteni, Dolhasca (cale electrificată dublă), Lespezi și Pașcani (SC Regiotrans SRL). De asemenea, localitatea Dumbrăveni este conectată la sistemul feroviar prin halta Bursuceni.

Distanța dintre microregiunea GAL „Valea Siretului de Jos” (punct de referință comuna Dumbrăveni) și cele mai importante centre urbane din regiune și din țară este: → Municipiul Suceava - 17 km; → Municipiul Botoșani - 25 km; → Municipiul București - 439 km;

Microregiunea “Valea Siretului de Jos” se află în apropierea reședinței de județ, asigurând o influență pozitivă asupra elementului social prin oferirea de locuri de muncă. Comunele Ipotești, Bosanci, Udești, Verești și Dumbrăveni fac parte din Zona Metropolitană Suceava ceea ce a dus la o creștere a infrastructurii rutiere prin construirea de noi drumuri, cât și modernizarea celor existente. Apartenența la Zona Metropolitană permite localităților aflate în microregiune accesarea mai facilă de fonduri pentru modernizarea clădirilor de interes public ca sediile primăriilor, dispensarelor umane sau școlilor. Construirea de noi drumuri sau asfaltarea celor existente ajută la creșterea economiei în zonă și la o mai bună atragere a unor investitori români sau străini. Infrastructura rutieră și de apă a fost și va fi modernizată datorită existenței în parteneriatul GAL a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară a Comunelor Verești și Dumbrăveni.

⁵ www.madr.ro “Lista zone albe ANCOM”